

RAQAMLI TA'LIM RESURLARI ORQALI MAKTABGACHA TA'LIM TASHKIOTLARIDA TA'LIM SIFATINI OSHIRISH

O'rinboyeva Nigora Isroilovna

Farg'ona viloyati Oltiariq tumani DMTT-13 direktori

Annotatsiya: Ushbu maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotidagi raqamli texnologiyalar orqali ta'lim berishda ta'lim samaradorligini oshirish choralari haqida aytib o'tilgan.

Аннотация: В данной статье говорится о мерах по повышению эффективности обучения в организации дошкольного образования посредством цифровых технологий.

Abstract: This article talks about measures to increase the effectiveness of education in the preschool education organization through digital technologies.

Kalit so'zlar: ta'lim, raqamli texnologiyalar, raqamli ta'lim resurslari, ta'lim sifati, ta'lim jarayonlari, zamonaviy texnologiyalar, pedagoglar, raqamlashtirish.

Ключевые слова: образование, цифровые технологии, цифровые образовательные ресурсы, качество образования, образовательные процессы, современные технологии, педагоги, цифровизация.

Key words: education, digital technologies, digital educational resources, quality of education, educational processes, modern technologies, pedagogues, digitization..

Maktabgacha ta'lim sifati o'quv-tarbiya jarayoni – ta'lim xizmati va uning natijasi sifati tarbiyalanuvchini tayyorlashdan iborat. Bu ikki tomonlama ta'lim sifatining ichki va tashqi tarkibiy qismlari o'rtasidagi tafovutda o'zini namoyon qiladi. Maktabgacha ta'lim sifatining ichki tarkibiy qismlariga quyidagilar kiradi:

- ❖ o'quv jarayonining shartlari;
- ❖ o'quv jarayonini amalga oshirish sifati;
- ❖ o'quv jarayoni natijalarining sifati;
- ❖ pedagogika va kadrlar siyosati bilan bog'liq ichki tarkibiy qismlar.

Maktabgacha ta'lim sifatining tashqi tarkibiy qismlari quyidagilardan iborat:

- ❖ ta'limning tarbiyalanuvchilar va ularning ota-onalarining ta'lim-tarbiya talablariga muvofiqligi;
- ❖ davlat ta'lim standartlariga muvofiqligi;
- ❖ maktabgacha ta'lim tashkiloti imidji;
- ❖ zamonaviy mehnat bozori talablariga muvofiqligi.

Maktabgacha ta'lim sifati va uning samaradorligini oshirishdagi pedagogik muammolarni aniqlash tadqiqot vazifalaridan biri ekanligini inobatga olib, dastlab, maktabgacha ta'lim sifatining mazmun-mohiyati, falsafiy-pedagogik tahlili,

rivojlanish bosqichlari hamda uning samaradorligini ta'minlovchi boshqaruv bo'yicha tahlillar olib borish nazarda tutildi.

Raqamli texnologiya o'zi nima? Bu-xo'jalik yuritishning bir zamonaviy shakli bo'lib, unda ishlab chiqarish va boshqarishning asosiy faktori sifatida raqamli ko'rinishdagi katta ma'lumotlar majmui va ularni qayta ishlash jarayoni xizmat qiladi.

Ta'lim sifati bilan bir qatorda ta'lim samaradorligi tushunchasiga ham to'xtalib o'tadigan bo'lsak, bu tushunchalar bir-biridan farq qilib, sifat natijaning maqsadga nisbati bilan belgilansa, samaradorlik esa, natijaning xarajatlarga, sarflangan resurslarga nisbati bilan belgilanadi. Ta'lim sifati samaradorligi tushunchasi, birinchi navbatda, "samaradorlik" tushunchasiga murojaat qilishni talab qiladi. Tadqiqot ob'ekti bo'yicha tahlil qilingan adabiyotlarning aksariyatida samaradorlik tushunchasiga to'xtalganda, uni "unumdorlik" tushunchasi bilan Bu fikrda unumdorlik maktabgacha ta'limni boshqarishga nisbatan bildirilmoqda, unumdorlik berilgan yuqoridagi izohdan kelib chiqib, ta'lim sifati samaradorligiga ta'lim jarayonidagi unumli boshqaruvni amalga oshirish orqali erishish mumkinligini anglash mumkin. Chunki raqamli ta'lim resurslari, zamonaviy texnologiyalarning afzalliklarini ko'rgan kadr o'z sohasiga oid bo'lgan yuqori texnologiyalarga murojaat etib, raqamlashgan tizimga o'ta boshlaydi. So'nggi yillarda ta'limni "raqamlashtirish" muommolari, uning shakllanishiga ta'siri bo'yicha biror bir davlat loyihasi yoki so'rovnoma asosida tadqiqotlar o'tkazilmaganligi ham muhimdir. Hamma soha va tarmoqlarni raqamlashtirish bugun barcha rivojlangan va rivojlanayotgan davlatlarda jadallik bilan olib borilmoqda. Ayniqsa, pandimiya sharoitida bu kabi zamonaviy texnologiyalar yordamida masofadan ishlash imkoniyatiga katta ehtiyoj tug'ildi. BMT tomonidan keltirilgan ma'lumotga ko'ra, 2022-yilga kelib, dunyo bo'yicha yalpi ichki mahsulotning qariyb chorak qismi raqamli texnologiyalarga bog'liq bo'lib qolishi prognoz qilinayotgan hozirgi sharoitda, bu yo'nalishdagi ishlarni jadallashtirish va rivojlantirishga alohida e'tibor qaratish eng to'g'ri strategik yo'nalish hisoblanadi. Albatta dunyo iqtisodiyotning chorak qismi chakana ko'rsatkich emas, bundan tashqari bu ko'rsatkichlar kundan-kunga o'sib borayotganligiga hammamiz guvohmiz. Shunday ekan biz uchun eng samarali yo'l tez orada hamma tarmoqlarda raqamli texnologiyalarni va raqamli ta'lim resurslarini joriy etish va undan foydalanishning eng samarali va mahsuldor yo'llarini amaliyotga tatbiq etish hisoblanadi. O'ylaymizki, interfaol o'yinlardan foydalanish nafaqat o'quv jarayoni sifatini oshiradi, balki guruh bolalarining, mutaxassislar va ota-onalar o'rtasida masofaviy muloqotni tashkil etish uchun sharoit yaratadi. Avvalo shuni esda tutish kerakki, zamonaviy texnologiyani qo'lga kiritishning o'zi etarli emas, u foydali bo'lishi uchun u bilan ishlay olish muhimdir. Xususan, bolalar bilan bevosita ta'lim va bo'sh vaqtni o'tkazish jarayonida yangi jihozlarning imkoniyatlaridan foydalana olish kerak. Zamonaviy axborot maydoni nafaqat boshlang'ich maktabda, balki maktabgacha yoshdagi bolalarda ham

kompyuter bilimlarini talab qiladi. Bugungi kunda axborot texnologiyalari ota-onalar, pedagoglar va mutaxassislarning erta ta'lim sohasidagi imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytirmoqda. Interfaol va multimedia vositalari bolalarni yangi bilim olishga intilishga ilhomlantirish va rag'batlantirish uchun mo'ljallangan. Interfaol doska o'quv ma'lumotlarini taqdim etish imkoniyatlarini sezilarli darajada kengaytiradi, bolaning motivatsiyasini oshirishga imkon beradi. Raqamli ta'lim resurslaridan foydalanishda hozirgi kunda barcha ta'lim tashkilotlarida foydalanish asosiy maqsad sifatida qarash mumkin. Multimedia texnologiyalaridan foydalanish (rang, grafik, tovush, zamonaviy video jihozlar) turli vaziyatlar va muhitlarni simulyatsiya qilish imkonini beradi. Multimedia dasturlariga kiritilgan o'yin komponentlari tarbiyalanuvchilarning kognitiv faolligini faollashtiradi va materialni o'zlashtirishni kuchaytiradi. Interaktiv ta'lim vositalariga aylanadi ajoyib yordamchilar tarbiyalanuvchilarning rivojlanishini diagnostika qilishda: diqqat, xotira, fikrlash, nutq, shaxsiyat, o'rganish qobiliyatlarini rivojlantirish. Raqamli ta'lim resurslari orqali maktabgacha yoshdagi bolalarga eng yaqin va tushunarli bo'lgan majoziy turdagi ma'lumotlarni o'z ichiga oladi. Harakat, tovush, animatsiya bolalarning e'tiborini tortadi. Bolalarda harakat qilish va o'ynash istagi paydo bo'ladigan hissiy va kognitiv zaryad oladi. Hozirgi vaqtda maktabgacha yoshdagi bolalar bilan ishlashda ixtisoslashtirilgan kompyuter texnologiyalaridan foydalanish ayniqsa dolzarbdir. Interfaol o'yinlarning asosiy vazifalaridan biri bolaga ota-ona va pedagogik ta'sirning passiv ob'ekti emas, balki faol sub'ektga aylanishiga yordam berishdir. Bu bolaga ongli ravishda bilim olish imkonini beradi. Ta'lim-tarbiya berish sifati ta'lim jarayoni, uning samarali natijalari va o'lchovini ifodalaydigan ajralmas jarayon bo'lib, uning maqsadi jamiyat maqsadlariga mos kelishi lozim. Maktabgacha ta'lim tashkilotiga ijtimoiy-pedagogik tizim sifatida qaraydigan bo'lsak, ta'lim-tarbiya sifatini ichki va tashqi xususiyatlarga ajratish mumkin. Ta'lim tashkilotiga bevosita ta'siri bilan birga bilvosita ta'sir qiluvchi omillar – mamlakat iqtisodiyoti, mintaqaning ijtimoiy-madaniy va siyosiy hayoti, fan yutuqlari va boshqalar ham o'quv-tarbiya jarayoniga ta'sir ko'rsatadi. Bundan ko'rinib turibdiki, ta'lim-tarbiya sifati – davlat, jamiyat va shaxsning ta'lim ehtiyojlarini qondira oladigan, zamonaviy talablarga javob beradigan, kombinatsiyalashgan pedagogik nazariya sifatida qaraladi. Yuqorida aytib o'tilgan ta'lim sifatiga ta'sir qiluvchi omillar va to'siqlarni bartaraf etish uchun bugungi kunda mamlakat maktabgacha ta'lim tizimining asosiy vazifasini belgilab olish muhim. Ta'lim tizimini rivojlantirishning strategik yo'nalishlaridan biri ta'lim salohiyati, psixologik-pedagogik fan va sub'ektlarning ta'lim amaliyoti integratsiyasini ta'minlash hamda rivojlantirishga qaratilgan MTTlarda doimiy malaka oshirish tuzilmasiga o'tish hisoblanadi.

Ta'limning maqsadi. Raqamli texnologiyalar va raqamli ta'lim resurslari orqali elementar (oddiy va sodda ko'rinishdagi) didaktik vosita va didaktik rolli (yo'llarda

xavfsiz harakatlanish qoidalarini o'zlashtirish rolidagi jismoniy shaxs sifatida) o'yinlar orqali piyoda harakatlanuvchi bolalarda YHX qoidalariga doir boshlang'ich bilim va ko'nikmalarni hosil qilish.

Foydalanilgan adabiyot ro'yxati.

1. M.A.Abdullayeva Maktabgacha ta'limni boshqarishning ilmiy asoslari. O'quv qo'llanma 2020-y
2. Yuldashev U., Mamarajabov M., Tursunov S. Pedagogik Web-dizayn. O'quv qo'llanma – T.: “Voriz”, 2013.
3. Aripov M., Fayziyeva M., Dottoyev S. Web-texnologiyalar. O'quv qo'llanma. – T.; “Faylasuflar jamiyati”, 2013
4. D.Sayfurov, Fayziyeva M. Ta'limda ilg'or axborot-kommunikatsiya texnologiyalari moduli bo'yicha o'quv-uslubiy majmua. Toshkent davlat pedagogika universiteti huzuridagi pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi. 2017-y.
5. Yo'l harakati qoidalari (*ertalabki davra suhbati*). Nigmatov A.N., Buriev X.K., Mirsaatova Sh.R. *O'quv qo'llanma.*–Toshkent, 2023. – 88 b.